

O NEKIM TIPOVIMA IMENSKOG PREDIKATA U NJEMAČKOM I HRVATSKOM ILI SRPSKOM JEZIKU

0. U okvirima kontrastivne analize njemačkog i hrvatskog ili srpskog jezika pažnju ću upraviti nekim tipovima imenskog predikata. Što se njemačkog jezičnog dijela tiče, isključivo ću se oslanjati na teorijske postavke Mannheimske škole¹, u prvom redu Ulricha Engela. Vrlo je velik problem u tome što za hrvatski ili srpski dio analize nedostaje teorijske osnove, pa ću se uglavnom oslanjati na vlastitu jezičnu kompetenciju i na one radove koji bar djelomično upućuju u taj problem.

1. Ovaj se prikaz odnosi na četiri tipa imenskog predikata², tj. na one konstrukcije koje Engel naziva E₇, E₈, E₁₇ i E₁₈. Radi se o određenom tipu dopune (*Ergänzung*) uz glagole. E₇ i E₁₇ Engel naziva *Einordnungsergänzung* (a to znači: dopuna uvrštavanja, klasificiranja, izjednačenja), a E₈ i E₁₈ *Artergänzung* (što se može prevesti s *dopuna na način*). U tradicionalnim se gramatikama takve konstrukcije posebno ne navode jer se smatraju dijelom predikata u kojem glagol ima nesamostalnu ulogu kopule ili spona. Uglavnom su to glagoli *sein*/biti, *werden*/postati, *bleiben*/ostati i sl. Iznenadit će činjenica da u njemačkom jeziku postoji 113 glagola³ koji se pojavljuju kao dio imenskog predikata prije navedena četiri tipa.

U gramatikama se uvriježio naziv *imenski* odnosno *pridjevski* predikat (u njemačkom *substantivisches Prädikatsnomen* i *adjektivisches Prädikatsnomen*). No ima i onih gramatičara koji su kopuli priznali rang punoznačnog glagola, kao što je npr. Glinz, koji upotrebljava termin *Gleichgröße* (što bi se moglo prevesti s *veličina izjednačenja, jednačenja*) ili Radović, koji razlikuje *nominativ izjednačenja* od *akuzativa izjednačenja* uz kopulativne glagole, zatim Grebe (Duden-Grammatik), koji upotrebljava nazive *Gleichsetzungsnominativ*

¹ Kontrastivna analiza njemačko—hrvatske ili srpske gramatike počiva na teorijskim osnovama »Dependenz-Verb-Grammatik« (= gramatika ovisnosti) koja se razvila u Institutu za njemački jezik (*Institut für deutsche Sprache*) u Mannheimu i tamo se primjenjuje. Prema *Gramatici ovisnosti* rečenice se analiziraju tako da se na prvome stupnju opisa rečenica ne dijeli na subjekt i predikat, već glagol zauzima najviše mjesto u hijerarhiji rečenice, a ostali dijelovi rečenice na određeni način ovisе o glagolu. Što se glagolu pripisuje najviši rang u sintaksi, objašnjava se time što je on jedina vrsta riječi koja može stvoriti frazu, koja je rečenica. Sve druge vrste riječi kao nosioci određenih fraza ne tvore rečenicu, već samo grupe riječi, koje sadrže nukleus i o njemu ovisne elemente.

(Ovisni elementi na razini rečenice formalizirani su ovim simbolima: E₀ = nominativ, E₁ = akuzativ, E₂ = genitiv, E₃ = dativ, E₄ = prepoziciionalna grupa, E₅ = situativna priloška oznaka, E₆ = priloška oznaka smjera, E₇ = imenica kao predikativ, E₈ = pridjev kao predikativ, E₉ = glagolska dopuna. Ova je formalizacija preuzeta iz *Sintakse* U. Engela koja je iscrpno prikazana u časopisu *Strani jezici* 3—4/1977; (usp. također Pavica Mrazović, »Teorija gramatike zavisnosti«, *Strani jezici* 1—2/1975. i Stanko Zepić, »Gramatika zavisnosti i teorija valentnosti«, *Suvremena lingvistika* 11, Zagreb 1975. — primjedba redakcije).

² U hrvatskoj ili srpskoj gramatičkoj tradiciji još se uvijek nije uvriježio pojam *dopuna* i *oznaka* u Engelovu smislu, pa zbog praktičnosti predlažem da se zadrži taj tradicionalni termin.

³ Taj se broj odnosi na moja istraživanja *Mannheimskog korpusa*, i to samo na pisani suvremeni njemački jezik, a obuhvaća djela iz njemačke književnosti 20. stoljeća, znanstveno-popularne članke, časopise, novine i sl. Broj glagola bio bi još i veći da nisam odbacila arhaične oblike i glagole u regionalnoj upotrebi, a i glagole koji pripadaju vrlo njegovanom književnom jeziku.

i *Gleichsetzungsakkusativ*, a svi se ti nazivi odnose na Engelove dopune E₇ i E₁₇. Druga dva tipa imenskog predikata, E₈ i E₁₈, imaju manje *kopulativni* karakter. Odnose se uglavnom na pridjeve odnosno priloge, a dio su dopune za način⁴, stoga ih Egel i Grebe nazivaju *Artergänzung*, a Glinz *Artangabe*.

Postoje valjani razlozi što se prve dvije i druge dvije dopune obrađuju zasebno. One unutar sebe pokazuju mnogo zajedničkih elemenata. Prije svega kod prve dvije dopune riječ je o gotovo istim glagolima, a to su svi klasični kopulativni glagoli. Neki gramatičari obuhvaćaju sve četiri dopune pod zajedničkim nazivnikom, a u »Kleines Valenzlexikon deutscher Verben« smatraju se odvojenim klasama zbog toga što su im osnovni leksemi različiti: kod E₇ i E₁₇ radi se o imenici, a kod E₈ i E₁₈ o pridjevu odnosno o prilogu (a ovo posljednje naročito se odnosi na hrvatski ili srpski jezik⁵).

2. Predikat tipa E₇: imenski predikat u užem smislu riječi (*substantivisches Prädikatsnomen*)

Ta se dopuna javlja kao imenska fraza u nominativu, a centralni joj je leksem imenica:

Walter ist Fahrer. (KVL)⁶

Moj otac je vozač.

I s lijeve i s desne strane kopulativnog glagola nalazi se imenica u nominativu, i u njemačkom i u hrvatskom ili srpskom jeziku, te većih problema pri prevođenju nema. No, za razliku od njemačkog, gdje je *Gleichsetzungsnominativ* jedina mogućnost, u hrvatskom ili srpskom se uz kopulativne glagole može pojaviti i predikativna imenica u instrumentalu:

Crnooka mladica bijaše gotovo djetetom. (PGHJ)⁷

Kako znate, onda bijah klasikom. (PGHJ)

No predikativni se instrumental može uvijek zamijeniti nominativom:

Crnooka mladica bijaše gotovo dijete. (PGHJ)

Instrumental imenice u predikatu može stajati uz kopulu u prošlom vremenu, samo s naglašenim oblicima pomoćnih glagola ili ako je predikat proširen priloškom oznakom:

Ja jesam skrbnikom. (PGHJ)

Ja ću biti skrbnikom. (PGHJ)

Odsada sam vam ja skrbnikom. (PGHJ)

Odsada ću vam ja biti skrbnikom. (PGHJ)

Jako je stilski obilježen instrumental uz kopulu u prošlom vremenu:

Ja bijah skrbnikom. (PGHJ)

Ja sam bio skrbnikom. (PGHJ)

U njemačkom jeziku nema ekvivalentnoga sredstva za ovo stilističko obilježje u hrvatskom ili srpskom jeziku.

Sastavni dio predikata tipa E₇, odnosno imenskog predikata u užem smislu riječi, mogu biti ovi glagoli:

arbeiten/raditi, bleiben/ostati, erscheinen/pojaviti se, fühlen sich/osjećati se,

⁴ Vrlo je informativno djelo Mirka Petija, *Predikatni proširak*, HFD, Zagreb, 1979.

⁵ To se odnosi na Stevanovićev *priloški predikat*. Valja istaći da je jedino Stevanović iscrpnije obradio imenski predikat, pa je čak pored kopulativnih glagola naveo i ostale glagole koji se javljaju u sklopu imenskog predikata. Njegovu listu glagola trebamo ipak proširiti.

⁶ Kratica KVL znači »Kleines Valenzlexikon deutscher Verben« Ulricha Engela i Helmuta Schumachera.

⁷ Kratica PGHJ znači »Priručna gramatika hrvatskog književnog jezika«.

gelten/važiti, heißen/zvati se, nazivati, klingen/zvučati, sein/bit, versuchen sich/okušati se, werden/postati, biti, wirken/djelovati i zählen/računati se.

3. Predikat tipa E_{17} : dvostruki imenski predikat u užem smislu riječi (*substantivisches Prädikatsnomen*)

Ta se dopuna glagolu javlja kao dvostruka imenska fraza, čiji su osnovni leksemi imenice, i to u njemačkom jeziku $E_{18} + \bar{E}_7$ (imenica u akuzativu plus imenica u nominativu), a u hrvatskom ili srpskom imenica u akuzativu plus imenica u instrumentalu:

Der Mann heißt Hans einen Dummkopf. (KVL)

Nazvali su ga pogrđnim imenom. (SG)⁹

Vater nennt seine kleine Tochter Schätzchen. (KVL)

Otac naziva svoju malu kćerku nježnim imenima.

Kao dio ovakvog imenskog predikata pojavljuju se slijedeći glagoli:

annehmen/prihvatiti, ansehen/smatrati, auffassen/shvatiti, smatrati, ausgeben sich (für)/izdavati se (za), behandeln/postupati, tretirati, benötigen/trebati, benutzen/koristiti bezeichnen/označiti, sich denken/zamisliti, smatrati, gebrauchen/koristiti, gewinnen/dobiti, haben/imati, heißen/zvati se, nazivati, kennen/znati, poznavati, kriegen/dobiti, nehmen/uzeti, nennen/nazvati, schimpfen/grditi, verstehen/shvatiti, verwenden/upotrebljavati i zählen/računati.

4. Imenski predikat s veznicima

U određenim slučajevima imenska fraza E_7 uvodi se veznicima *wie/kao* i *als/kao*, a u hrvatskom ili srpskom još pored toga i akuzativom s prijedlogom *za*, naročito uz glagole *smatrati*, *držati*, *proglasiti* i *važiti*:

Alle kennen sie als eine gute Lehrerin.

U njemačkom jeziku postoji jedini ekvivalent s veznikom *als*:

Svi je smatraju kao dobru učiteljicu. (SG)

Svi je smatraju za dobru učiteljicu. (SG)

Svi je smatraju dobrom učiteljicom. (SG)

Kao što će pokazati dalji primjeri, njemačkoj imenskoj frazi s veznikom *als* najbolje u hrvatskom ili srpskom jeziku odgovara oblik imenice u akuzativu s prijedlogom *za*:

Er galt als ein zuverlässiger Mann. (KVL)

Važio je za pouzdana čovjeka.

Smatrali su ga pouzdanim čovjekom.

Bio je pouzdan čovjek.

Bio je poznat kao pouzdan čovjek.

Vezniku poređenja *wie* u njemačkom jeziku odgovara u potpunosti hrvatski ili srpski ekvivalent *kao*, pa pri prevođenju nema nikakvih poteškoća:

Er heißt wie sein Vater. (KVL)

Zove se kao (i) njegov otac.

Man nannte ihn wie seinen Vater. (KVL)

(Na)zvali su ga kao njegova oca.

5. Imenske fraze kao anafore

E_7 i E_{17} se osim kao predikativne imenske fraze mogu pojaviti i kao anafore.

⁹ E_1 u Engelovoj terminologiji odnosi se na objekt u akuzativu (*Akkusativobjekt*).

⁹ Kratica *SG* znači Stevanovićeve gramatika, tj. »Savremeni srpskohrvatski jezik«.

U prvom redu takva anafora je *es/to, so/tako*, a u frazama uvedenim veznikom *als/kao* to su riječi koje počinju s *ein-* (u njemačkom) odnosno *taj, ta* i sl. u hrvatskom ili srpskom.

Manfred ist *es*. (KVL)

To je Manfred.

Man nennt ihn *so*. (KVL)

Nazivaju ga *tako*.

Man bezeichnete ihn *als einen*. (KVL)

Obilježili/okarakterizirali su ga *kao takvoga*.

Budući da je *es/to* nepromjenljiv, ne može se zamijeniti s dopunom tipa E_0^{10} ili E_1 . Također je važno za razlikovanje od dopune tipa E_8 , ako nema anafore, da je nukleus dopune E_7 u *vijek imenica*.

6. Predikatne rečenice

Kao E_7 i E_{17} mogu se pored imenskih predikata navedenih pod točkama 2. i 3. i anafora, navedenih pod točkom 5, smatrati i općenite zavisne rečenice:

Er heißt, *wie es ihm paßt*. (KVL)

On se zove *kako mu odgovara*.

Grad nije *što je nekad bio*. (PGHJ)

Mi hoćemo biti *što su bili naši stari*. (PGHJ)

U predikatnoj rečenici zavisna se rečenica odnosi prema glavnoj kao predikat prema svome subjektu.

7. Subsumpcija i kvalifikacija

Dopuna E_7 i dopuna E_{17} nemaju jedno jednoznačno semantičko obilježje, tj. ono koje se odnosi na *izjednačenje* (*Gleichsetzung*). Navedeni primjeri jasno pokazuju da se ovdje ne *izjednačuje*. Prije svega riječ je o odnosu jednog elementa i njegova skupa, o odnosu manje grupe prema većoj, niže prema višoj, podgrupe prema nadgrupi, pa je prema tome i jedna jedinka manifestacija nekakve podgrupe. Rečenice s imenskim predikatima tipa E_7 i E_{17} predočavaju uvrštavanje u neku skupinu, manja se skupina *subsumira* u neku veću skupinu i *uvrštava* u nju. Odatle i naziv toj dopuni: *dopuna uvrštavanja* (prema njemačkom *Einordnungsergänzung*). Razlikovanje E_7 i E_{17} s jedne strane i E_8 i E_{18} s druge strane zasniva se isključivo na centralnim leksemima: kod E_7 i E_{17} centralni je leksem imenica, a kod E_8 i E_{18} pridjev odnosno prilog. Pri anaforiziranju gornji kriteriji zakazuju. Anafore se dađu jasno okarakterizirati kada je jasno umjesto čega one stoje, na što se odnose. Da bi se anafora dakle mogla uvrstiti u odgovarajuću klasu, moramo znati čitavu paradigmu i njene bitne dijelove. Kod većine dopuna tu nema nikakvih poteškoća. Poteškoće nastaju tek onda kad je potrebno klasificirati nepromjenljivo *so/tako* ili *es/to*. U većini slučajeva dilemu će riješiti kontekst jer se anafora rijetko javlja bez prethodnog elementa na koji se odnosi. U protivnome će interpretator teksta morati sam odrediti anaforu, pri čemu će mu pomoći pojmovi subsumpcije (*»Subsumption«*)¹¹ i kvalifikacije (*»Qualifikation«*).

¹⁰ E_0 se odnosi na *subjekt* u klasičnoj terminologiji.

¹¹ Engelovi termini *Subsumption* i *Subsumptivergänzung* odnose se na klasičan termin *imenski predikat* (*substantivisches Prädikatsnomen*), a odnosi se na imenicu kao centralni leksem te predikativne dopune.

8. Predikat tipa E₃: pridjevski ili priloški predikat

Taj se predikat sastoji od pridjeva ili priloga ili grupe riječi koja vrši pridjevsku odnosno prilošku funkciju. U njemačkom jeziku nije uopće moguće razlikovati oblik pridjeva od oblika priloga u ovakvim slučajevima, a razliku u značenju može odrediti samo kontekst, pa se može i očekivati da će pri prevođenju nastajati problemi.

Kod E₃ imamo u njemačkom jeziku s desne strane glagola pridjev u nominativu, a u hrvatskom ili srpskom prilog odnosno pridjev u nominativu ili akuzativu.

Der Vorschlag *klingst verführerisch*. (MC)¹²

Prijedlog *zvuči primamljivo/privlačno*.

Er *tut wichtig*. (KVL)

Pravi se važan.

Pravi se važnim.

Der Fremde *tritt energisch auf*.

Stranac *nastupa energično*.

Većina njemačkih glagola koji uza se mogu imati tu dopunu nemaju ekvivalenta u hrvatskom ili srpskom, pa to stvara poteškoće pri prevođenju. Stoga se moramo služiti opisnim konstrukcijama, koje na svoj način djeluju nezgrapno i rijetko kad odaju pravo značenje originalnoga glagola.

Glagoli koji imaju za dopunu takvu vrstu imenskog predikata dadu se svrstati u dvije skupine. Prvoj pripadaju oni koji uvijek traže tu dopunu, a drugoj skupini oni glagoli kod kojih se takva dopuna javlja samo fakultativno. Prvoj skupini pripadaju ovi glagoli:

*ablaufen/odvijati se, abschließen/zaključiti, abspielen sich/odigrati se, atmen/disati, auftreten/nastupiti, ausweisen sich/legitimirati se, auswirken sich/imati učinka, aussehen/izgledati, benehmen sich/ponašati se, bleiben/ostati, denken/misliti, razmisliti, erscheinen/učiniti se, pojaviti se, javiti se, erweisen sich/pokazati se, fühlen sich/osjećati se, führen sich/ponašati se, funktionieren/funkcionirati, gehen/ići, haben es/nema ekvivalenta u hrv. ili srp., halten sich/držati se, hängen/nema ekvivalenta, hören/čuti, klingen/zvučati, kommen es/nema ekvivalenta, laufen sich/nema ekvivalenta, lauten/glasiti, sloviti, leben/živjeti, liegen/nema ekvivalenta, machen sich/stoji, pristaje, schalten/kopčati, shvaćati, scheinen/činiti se, schlagen sich/probijati se, sehen/vidjeti, sein/biti, stehen/nema ekvivalenta (ev. stajati), tragen/nositi (u značenju: uroditi, roditi), tun/praviti se, hiniti, verdienen/zarađivati, verhalten sich/ponijeti se, verkaufen sich/nema ekvivalenta (ev. imati dobru prođu), verlaufen/proteći, verstehen sich/podrazumijevati se, vorgehen/ponašati se, raditi, postupati, werden/postati, biti (ali u kombinaciji s komparativom nema ekvivalenta u hrvatskom ili srpskom, pa se prevodi deadjektiviziranim glagolom, kao na primjer: *schlechter werden* = pogoršati se, *teurer werden* = poskupiti, itd.), wiegen/nema ekvivalenta (ev. biti težak, teško pasti) i zeigen sich/pokazati se.*

Druga grupa glagola je vrlo malena:

frühstücken/nema ekvivalenta, halten sich/nema ekvivalenta, heizen/grijati, riechen/imati kakav miris, schließen/zatvarati se, schneiden/rezati i zählen/računati se.

Der Prozeß *lief erfolgreich ab*.

Proces *se uspješno odvijao*.

¹² Kratica MC znači »Mannheimer Corpus«.

Der Kranke *atmet unregelmäßig.* (KVL)
 Bolesnik *diše nepravilno.*
 Ich *denke mir die Sache so.* (GŠ)¹³
 Ja *to ovako zamišljam.*
 Ich *denke ihn mir groß und blond.* (Wa)¹⁴
 Ja *ga zamišljam visoka i plava.*
 Hans *hat es eilig.* (KVL)
 Ivanu *se žuri.*
 Das Kind *hat es gut /bei den Pflegeeltern/.* (KVL)
 Djetetu *je dobro /kod skrbnika/.*
 Der Baum *hängt voller Birnen.* (KVL)
 Stablo *je puno krušaka.*
 Er *läuft sich müde.* (KVL)
 Trčao *je do iznemoglosti.*
 Die Familie *lebt gut.*
 Oni *dobro žive.*
 Der Stoff *liegt 2 m breit* (KVL)
 Tkanina *je široka 2 m.*
 Dein neues Kleid *macht sich ausgezeichnet.* (KVL)
 Nova haljina *ti stoji/pristaje odlično.*
 Der Baum *trägt gut.* (KVL)
 Ova voćka *nosi dobro.*
 Voćke *su nam ove godine dobro urodile.*
 Des Wetter *wird schlechter.* (KVL)
 Vrijeme *se pogoršava.*
 Dieser Fehler *wiegt schwer.* (KVL)
 Ova *je greška teška.*
 Die Butter *hält sich (frisch).* (KVL)
 Maslac *se održao (svjež/svježim).*
 Das Fleisch *riecht (schlecht).* (KVL)
 Meso *zaudara/smrđi/ima neugodan miris.*
 Die Veilchen *riechen (seher gut).*
 Ljubice (lijepo) *mirišu.*
 Kod te vrste predikata osjeća se jaka tendencija stvaranja idiomatiziranih glagola, npr.: sich krankessen, heißlaufen itd.
 Viele *essen sich krank.*
 Mnogi *jeđu toliko dok im ne pozli.*
 Sie *essen sich satt.*
 Previše *jeđu.*

9. Predikat tipa E₁₈: složeni priloški predikat

Taj se predikat sastoji od E₁ (imenice u akuzativu) i pridjeva odnosno priloga, a oboje se naravno nalaze s desne strane glagola.
 Unsere Kinder *haben uns armegegessen.*
 Djeca *su nas osiromašila.*
 (Od usta smo otkidali da bismo nahrānili djecu.)

¹³ Kratica GŠ znači »Gustav Samšalović, Njemačko hrvatskosrpski rječnik«.

¹⁴ Kratica Wa znači »Gerhard Wahrig, Wörterbuch der deutschen Sprache«.

Ich habe deine Antwort falsch verstanden. (KVL)

Tvoj sam odgovor pogrešno shvatila.

Er nimmt seine Krankheit schwer. (KVL)

Teško je primio njegovu bolest.

Die Mutter bekommt das Geschirr sauber. (KVL)

Majci je uspjelo oprati suđe.

Der Kellner stellt den Wein kalt. (KVL)

Konobar servira vino hladno.¹⁵

Er trink sein Glas leer. (KVL)

Ispio je čašu do kraja.

Die Mutter nannte ihren Sohn faul. (KVL)

Majka je nazvala sina ljenčinom.

Kod velikog dijela glagola ove skupine pridjev/prilog je srastao s osnovom glagola, pa tako oni zajedno stvaraju idiomatizirani izraz. Za njih nema ekvivalenta u hrvatskom ili srpskom, pa ih trebamo prevoditi opisnim konstrukcijama.

Hans schlägt das teure Porzellan kaputt. (KVL)

Ivan je razbio skupocjeni porculan.

Er hat ihn totgeschlagen.

Premlatio ga je na mrtvo (ime).

Er hat ihn krummgeschlagen.

Osakatio ga je.

Das Geschenk des Ehemannes stimmt die Frau fröhlich. (KVL)

Suprugov poklon ju je oraspoložio.

Diese Nachricht hat mich traurig gestimmt.

Ta me je vijest rastužila.

Erfolg stimmt Menschen zufrieden.

Uspjeh zadovoljava ljude.

Hrvatski ili srpski ekvivalenti za konstrukcije tipa *fröhlich stimmen* u većini su slučajeva deadjektivizirani glagoli:

froh stimmen = (o)raspoložiti

heiter stimmen = razvedriti, raspoložiti

milde stimmen = raznježiti

trübe stimmen = oneraspoložiti

versöhnlich stimmen = odobrovoljiti, izmiriti, itd.

Posebno je važno napomenuti da u hrvatskom ili srpskom kod takvih konstrukcija ne može doći oblik za prezent:

*Suprugov poklon oraspoloži suprugu.

*Ta me vijest ražalosti, itd., ali su ostali oblici mogući:

Da bih je oraspoložio, pokušah da se šalim. (SG)

Dogodilo se nešto što je Hlapića odveć ražalostilo. (SG)

Zadovoljili vuka i kozu. (SG)

S ovim tipom imenskog predikata povezuju se slijedeći glagoli:

anfassen/tretirati, *postupati*, *angehen/ulaziti u*, *ticati se*, *ankommen/ticati se*, *anreden/osloviti*, *ansehen/shvatiti*, *smatrati*, *gledati na*, *auffassen/shvatiti*, *poimati*, *aufmachen/opremiti*, *aufnehmen/prihvatiti*, *beginnen/početi*, *behandeln/postupati*, *bekommen/nema ekvivalenta*, *besetzen/nema ekvivalenta* (ev. *dati*)

¹⁵ hladno je ovdje priročni dodatak koji se odnosi na objekt *vino*. Sličan slučaj navodi Peti u svome djelu *Predikatni proširak*: »Oženi me mlada«; priročni dodatak *mlada* dodaje se zamjenici *me* koja u toj rečenici stoji za objekt.

ulogu, dodijeliti ulogu), bezahlen/platiti, bezeichnen/označiti, denken sich/zamisliti, essen: armessen/nema ekvivalenta, leeressen/pojesti do kraja, sich sattessen/najesti se, finden/nalaziti, smatrati, glauben/vjerovati, halten/održavati, držati, interpretieren/interpretirati, kennen/poznavati, kriegen/dobiti, postići, machen: warmmachen/podgrijati, malen/slikati, nennen/zvati, nazvati, schlagen: blauschlagen/ispremlatiti, blutigschlagen/premlatiti do krvi, kaputt-schlagen/razbiti, krummschlagen/osakatiti, lahmschlagen/osakatiti, totschiagen/premlatiti na mrtvo (ime), schreiben/napisati, sehen/vidjeti, stellen: kaltstellen/servirati hladno, stimmen: fröhlich stimmen/obradovati, traurig stimmen/rastužiti, zufrieden stimmen/zadovoljiti, tragen/nositi, trinken: leertrinken/ispiti do kraja, popiti naiskap, verstehen/shvatiti, zeichnen/crtati i zeigen/pokazati.

Neki glagoli imaju fakultativnu dopunu E₈:
 abschließen/položiti, anmachen/začiniti, ordnen/sređivati, schlagen/pobijediti, treffen/pogoditi i überlegen sich/predomisлити se.

10. Zaključak

U svojem sam prikazu željela upozoriti na nekoliko tipova imenskog predikata, pokušavajući svesti Englove termine *Artergänzung* (E₈ i E₁₈) i *Einordnungsergänzung* (E₇ i E₁₇) pod zajednički nazivnik s postojećim terminima u hrvatskoj ili srpskoj gramatičkoj tradiciji.

Postoje četiri tipa imenskog predikata:

- a) imenički predikat: E₇
 Walter ist Fahrer.
 Moj otac je vozač.
- b) složeni imenički predikat: E₁₇
 Der Mann heißt Hans einen Dummkopf.
 Nazvaše ga pogrdnim imenom.
- c) pridjevski ili priloški predikat: E₈
 Er tut wichtig.
 Pravi se važan.
 Der Fremde tritt energisch auf.
 Stranac nastupa energično.
- d) složeni priloški predikat: E₁₈
 Die Mutter nannte ihren Sohn faul.
 Majka je nazvala sina ljenčinom.

U kontrastivnoj analizi njemačkog i hrvatskog ili srpskog jezika potrebno je riješiti one probleme koji se odnose na razlike između ta dva jezična sistema. Jer usporedba tih dvaju jezika treba da u prvome redu nađe svoju primjenu u nastavi jezika. Zbog toga treba da u prvi plan stupe razlike, a ne sličnosti dvaju jezičnih sistema, jer su posljedice upravo njih razne pojave interferencije, koje otežavaju uspješno učenje stranog jezika.

LITERATURA

- Admoni, Wladimir, *Der deutsche Sprachbau*, Moskau/Leningrad 1966.
 Anić, Vladimir, *Jedan sintaktički model* (Žena je žena), *Jezik XXIII*, br. 2 (1975, Zagreb) 47—50.

- Babić, Stjepan — Težak, Stjepan, *Pregled gramatike hrvatskoga književnog jezika*, Zagreb, 1973.
- Bierwisch, Max, *Grammatik des deutschen Verbs*, Berlin, 1963 (Studia Grammatica II).
- Brabec, Ivan — Hraste, Mate — Živković, Sreten, *Gramatika hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Zagreb, 1954.
- Brinkmann, Hennig, *Die deutsche Sprache, Gestalt und Leistung*, Düsseldorf, 1971.
- Brinkmann, Hennig, *Der deutsche Satz als sprachliche Gestalt*, WW, 1. Sonderheft (1953), 12—26.
- Brinkmann, Hennig, *Die Konstituierung der Rede*, WW 15 (1965), 157—172.
- Čorac, Milorad, *Tipovi i vrijednosti predikata*, Zb FFP, sv. A (1970) 33—70.
- Drach, Emil, *Grundgedanken der deutschen Satzlehre*, Frankfurt, 1940.
- Engel, Ulrich, *Syntax der deutschen Gegenwartssprache*, Berlin, 1977.
- Engel, Ulrich — Schummacher, Helmut, *Kleines Valenzlexikon deutscher Verben*, Tübingen, 1976.
- Erben, Johannes, *Deutsche Grammatik. Ein Abriß*, München, 1972.
- Glinz, Hans, *Deutsche Grammatik, I—II*, Frankfurt/Main, 1970.
- Glinz, Hans, *Die innere Form des Deutschen. Eine neue deutsche Grammatik*. Bern. 1952.
- Grebe, Paul, *Grammatik der deutschen Gegenwartssprache*. Der große Duden Bd. 4. Mannheim, 1973.
- Helbig, Gerhard — Buscha, Joachim, *Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht*. Leipzig, 1974.
- Helbig, Gerhard — Schenkel, Wolfgang, *Wörterbuch zur Valenz und Distribution deutscher Verben*, Leipzig, 1978.
- Maretić, Tomo, *Gramatika i stilistika hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Zagreb, 1931.
- Paul, Hermann, *Deutsche Grammatik, I—IV* Halle, 1958.
- Peti, Mirko, *Predikatni proširak*, HFD, Zagreb, 1979.
- Priručna gramatika hrvatskoga književnog jezika*, Zavod za jezik Instituta za filologiju i folkloristiku, Zagreb, 1979.
- Radovanović, Milorad, *Dekomponiranje predikata na primerima srpskohrvatskog jezika*, Južnoslovenski filolog XXXIII, 1977, 53—80.
- Radović, Ognjan, *Osnovi sintakse nemačkog jezika*, Beograd, 1964.
- Schmidt, Wilhelm, *Grundfragen der deutschen Grammatik. Eine Einführung in die funktionale Sprachlehre*, Berlin, 1967.
- Schulz, Dora - Griesbach, Hans, *Grammatik der deutschen Sprache*, München, 1978.
- Simeon, Rikard, *Raščlanivi i neraščlanivi skupovi riječi*, Jezik III, br. 1 (1954—1955, Zagreb) 14—22.
- Stevanović, Mihajlo, *Savremeni srpskohrvatski jezik, II*, Sintaksa, Beograd, 1969.
- Stevović, Igrutin, *Prilozi kao vrsta riječi*. Južnoslovenski filolog XXXI, 1974—1975, 79—109.
- Stötzel, Georg, *Ausdrucksseite und Inhaltsseite der Sprache*, Linguistische Reihe, Bd. 3, München, 1970.
- Šamšalović, Gustav, *Njemačko-hrvatskosrpski rječnik*, Zagreb, 1964.
- Wahrig, Gerhard, *Wörterbuch der deutschen Sprache*, München, 1978.
- Weisgerber, Leo, *Grundzüge der inhaltbezogenen Grammatik*, Düsseldorf, 1962.

TYPEN DES NOMINALPRÄDIKATS IM DEUTSCHEN UND SERBOKROATISCHEN

Zusammenfassung

Die Verfasserin vergleicht deutsche und serbokroatische Verbergänzungen, die in der Schulgrammatik unter dem Namen *substantivisches* und *adjektivisches Prädikatsnomen* erfaßt werden, und versucht, die in der Dependenzgrammatik ermittelten Typen der grammatischen Tradition im Serbokroatischen anzugleichen.